

ROZSUDOK

V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Jany Baricovej a členov senátu JUDr. Jozefa Hargaša a JUDr. Jaroslavy Fúrovej v právnej veci navrhovateľov: **1) Ing. J. M.**, bytom D., **2) Ing. P. M.**, bytom T., **3) A. P.**, bytom J., **4) E. L.** bytom P., všetkých zastúpených **JUDr. R.,B.** advokátom, proti odporcovi **Obvodnému pozemkovému úradu v Bratislave**, za účasti: **1) Slovenského pozemkového fondu**, **2. Ing. O.T., správcu konkurznej podstaty B., a. s. v konkurze**, zastúpeného **Mgr. P.K.**, advokátom a **3) V., a. s.**, zastúpenej **JUDr. Š.U.**, advokátkou, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia odporcu z 19. septembra 2005 č. 183/92/2004/Hr-bodu 4 výrokovej časti, na odvolanie navrhovateľov proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 22. júna 2006 č. k. 3Sp/245/2005-18 v spojení s opravným uznesením z 31. júla 2007 č. k. 3Sp/245/2005-42 a opravným uznesením z 5. augusta 2008 č. k. 3Sp/245/2005-48, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky napadnutý rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 22. júna 2006 č. k. 3Sp/245/2005-18 v spojení s opravným uznesením z 31. júla 2007 č. k. 3Sp/245/2005-42 a opravným uznesením z 5. augusta 2008 č. k. 3Sp/245/2005-48, **z m e ň u j e** tak, že rozhodnutie odporcu z 19. septembra 2005 č. 183/92/2004/Hr- v napadnutej časti - bodu 4 výrokovej časti **z r u š u j e a v e c** v tomto rozsahu **v r a c i a** odporcovi na ďalšie konanie.

Účastníkom náhradu trov konania nepriznáva.

O d ô v o d n e n i e

Napadnutým rozsudkom v spojení s opravnými uzneseniami Krajský súd v Bratislave podľa § 250q ods. 2 OSP ako vecne správne potvrdil rozhodnutie odporcu z 19. septembra 2005 č. 183/92/2004/Hr, ktorým v bode 4 výrokovej časti tohto rozhodnutia Obvodný pozemkový úrad v Bratislave v konaní podľa zákona č. 229/1991 Zb. o úprave vlastníckych vzťahov k pôde a inému poľnohospodárskemu majetku v znení neskorších predpisov (ďalej aj „zákon č.229/1991 Zb.“) o. i. rozhodol tak, že navrhovateľom ako oprávneným osobám nepriznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Z., ktoré sú podrobne uvedené v bode 4 výrokovej časti predmetného rozhodnutia ako:

PKV č.	PK parc. č.	druh pozemku	nepriznaná výmera v m ²	vlastnícky podiel
X.	X.	roľa	5642	1/1
X.	X.	roľa	1009	1/1
X.	X.	roľa	1362	1/1
X.	X.	roľa	1360	1/1
X.	X.	roľa	1550	1/1,

nakoľko nehnuteľnosti nie je možné vydať pre prekážku, uvedenú v § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Krajský súd svoje rozhodnutie odôvodnil ustanovením § 11 zákona o pôde a tým, že z vykonaného dokazovania súd zistil, že pozemky, ktoré sú predmetom návrhu navrhovateľov a ktoré sa nachádzajú v areáli V. a. s. nemožno vydať podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., keď ohliadkou a geometrických plánov č. 15/2005 a č. 16/2005, ktoré boli dňa 14.9. a 15.9.2005 overené Správou katastra Bratislava IV, sú zastavané stavbami, ktoré sú rozpísané v napadnutom rozhodnutí, a tieto stavby bránia ich poľnohospodárskemu využitiu. Preto súd rozhodnutie potvrdil ako vecne správne a vydané v súlade s ust. § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb. o pôde. Tiež uviedol, že nepriznaním vlastníckeho práva k nehnuteľnostiam, uvedeným v bode 4 napadnutého rozhodnutia nie je dotknuté právo na náhradu podľa § 11 ods. 2 alebo § 16 citovaného zákona o pôde.

Navrhovateľovi (?) uložil povinnosť zaplatiť právnej zástupkyňi účastníka konania V., a. s. JUDr. U. a právneho zástupcovi správcu konkurznej podstaty Ing. O.T. - Mgr. P. K. náklady právneho zastúpenia v sume 2.848,--Sk pre JUDr. U. a v sume 4.798,--Sk a to do 3 dní od právoplatnosti rozhodnutia. Výrok o trovách konania konajúci súd oprel o neúspešnosť navrhovateľa v spore a ustanovenie § 250k a 250l OSP.

Navrhovateľovi (?) zároveň uložil poplatkovú povinnosť v sume 1.000,--Sk, ktoré rozhodnutie oprel o ustanovenie § 2 ods. 4 zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch v znení neskorších predpisov.

Proti tomuto rozsudku podali navrhovatelia v zákonnej lehote odvolanie domáhajúc sa jeho zrušenia a vrátenia veci na ďalšie konanie. Podľa názoru navrhovateľov, súd rozhodol v rozpore so zákonom, nakoľko nesprávne právne posúdil vec. Mali za to, že právne významné je to znenie zákona, ktoré bolo platné v čase uplatnenia reštitučného nároku oprávnenými osobami, keďže pozemky, ktoré sú predmetom návrhu navrhovateľov, sú objektom reštitučného nároku od 19.03.1992. V tom čase bola vlastníkom predmetných pozemkov povinnou osobou B., a. s., ktorá najprv zorganizovala dňa 13.01.1993 stretnutie navrhovateľov (a ďalších oprávnených osôb so zástupcami B., a. s. a V., spol. s r.o., kde V., spol. s r.o. (právny predchodca V., a. s.), ktorý niektoré z predmetných nehnuteľností vlastnil, alebo išiel nadobudnúť do vlastníctva, uvedomujúc si povinnosti vyplývajúce z reštitučného zákona a vedomý si reštitučného nároku prítomných oprávnených osôb, navrhol odkúpenie predmetných pozemkov za 1.000,--Sk za 1 m² po ukončení reštitučného konania, pričom návrh bol oprávnenými osobami akceptovaný. Táto skutočnosť nebola v priebehu konania spochybnená žiadnou zo strán. Na následnom stretnutí, ktoré zorganizovala povinná osoba B., a. s. dňa 20.03.1998, oznámila, že i v mene V., a. s. chce riešiť uvedenú záležitosť len v zmysle § 11 ods. 2, alebo § 16 zákona č. 229/1991 Zb. a že nemôže uzavrieť s oprávnenými osobami dohodu o vydaní nehnuteľností, nakoľko cez pozemok vedú inžinierske siete

a chemická kanalizácia. V tom čase už boli nehnuteľnosti oprávnených osôb prevedené do vlastníctva V., a. s. Neskorším dokazovaním v konaní pred Krajským súdom v Bratislave vedeným pod sp. zn. 27 S 191/98 a následným konaním bolo zistené, že táto argumentácia povinnej osoby sa nezakladá na skutočnosti, nakoľko na výzvu súdu, aby bolo doložené stavebné povolenie na výstavbu inžinierskych sietí a chemickej kanalizácie, účastník konania V., a. s. zaslal súdu požadované stavebné povolenie i geometrický plán č. X. z 28.10.1998, vyhotovený na tzv. rozvojový pozemok, avšak na uvedenom geometrickom pláne nie je vyznačený priebeh inžinierskych sietí ani chemickej kanalizácie cez predmetnú parcelu, čo malo byť prekážkou pre jej vydanie. Odporca mal v uvedenom smere doplniť predložený geometrický plán, čo do dnešného dňa nevykonal. Ako skonštatoval senát krajského súdu, prekážky, ktoré bránia vydaniu pozemku alebo jeho časti, uvedené v ustanovení § 11 zákona č. 229/1991 Zb. sú vymenované taxatívne a nemožno ich rozširovať. Z dikcie písmena d/ citovaného ustanovenia nevyplýva, že vydaniu pozemku bráni každá stavba zriadená na pozemku. Prekážkou pre vydanie pozemku sú podľa názoru súdu len stavby, ktoré: a/ boli zriadené po prechode alebo prevode pozemku do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby, b/ boli zahájené pred dňom 24.06.1991 (rozhodujúci je dátum zapísaný v stavebnom denníku a oznámený stavebnému úradu) a boli zahájené do dvoch rokov po vydaní stavebného povolenia a c/ bránia poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku. Ďalej skonštatoval, že stavbami, ktoré sťažujú, ale neznemožňujú poľnohospodársku alebo lesnú výrobu sú líniové stavby (rôzne nadzemné a podzemné vedenia).

Poukázali na to, že v čase uvedeného rozhodnutia Krajského súdu v Bratislave, teda v máji 1999, sa na predmetných parcelách nenachádzali žiadne stavby zakladajúce prekážku vydania, čo nakoniec vyplýva aj z uvedeného geometrického plánu doloženého spoločnosťou V., a. s. Z uvedeného vyplýva, že v máji 1999 neboli prekážky na vydanie predmetných nehnuteľností.

Vytýkali odporcovi, že súc viazaný právnym názorom krajského súdu (vysloveným v jeho rozsudku zo dňa 11. mája 1999 pod sp. zn. 27S 191/98) dňa 19.9.2005, po viac ako šiestich rokoch, v bode 4 rozhodol, že oprávneným osobám nepriznal vlastnícke práva s odôvodnením, že v rámci prešetrovania projektovej dokumentácie vyhotovenej pre danú lokalitu bolo zistené, že v čase uplatnenia reštitučného nároku boli dotknuté pozemky súčasťou podnikového pozemku (parc. č. X., X.), o ktorom sa v roku 1999 rozhodlo, že na ňom bude realizovaná stavba „Rozšírenie výroby automobilov vrátane doplnkových stavieb“. Až následne boli na predmetných nehnuteľnostiach vybudované parkoviská, testovacia dráha, atď. Z toho jednoznačne vyplýva, že ani v čase uplatnenia reštitučného nároku oprávnenými osobami, ani v čase rozhodnutia správneho orgánu Okresného úradu Bratislava IV., odboru pozemkového, poľnohospodárstva a lesného hospodárstva, č.j. 70/97-10/J01/98 (183/92) zo dňa 05.06.1998, sa na pozemku nenachádzali žiadne stavby, ktoré by v zmysle cit. zákona zakladali prekážku vydania nehnuteľností a že stavby, ktoré by mali brániť vydaniu, boli postavené až medzi rokmi 1999 a 2005. Túto právne relevantnú skutočnosť nebral Obvodný pozemkový úrad do úvahy, ako ju ani do úvahy nebral Krajský súd v Bratislave v konaní sp. zn. 3 Sp/245/2005 a vo svojom rozhodnutí zo dňa 22.06.2006.

Krajskému súd vytýkali, že rovnako neskonštatoval, že správny orgán porušil zákon, keď nehnuteľnosti mal vydať a nevydal; povinné osoby a účastníci konania B., a. s. aj V., a. s. porušili zákon, keď s predmetnými nehnuteľnosťami nakladali napriek skutočnosti, že reštitučné konanie nebolo ešte právoplatne skončené a že taktiež nezohľadnil, že rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Bratislave je nepreskúmateľné, lebo v bode 4 uvádza, že nehnuteľnosti nie je možné vydať oprávneným osobám pre prekážku uvedenú v § 11

ods. 1 písm. g/ zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov, no v odôvodnení uvádza, že pozemky nie je možné vydať, nakoľko sú zastavané a stavby bránia ich poľnohospodárskemu využitiu (§ 11 ods. 1 písm. d/ zákona). Z toho nie je jasné, ktoré písmeno § 11 ods. 1 bolo základom pre rozhodnutie.

Tiež krajskému súdu vytýkal, že nezohľadnil, že správny orgán neexistoval, či účastník správneho konania (oprávnené osoby) splnomocnili advokáta zastupovaním v správnom konaní a v akom rozsahu. Správny orgán sa uspokojil s tým, že splnomocnený zástupca oprávnených osôb JUDr. M. K. mal právnické vzdelanie. Podľa názoru navrhovateľa je toto nedostatok správneho konania, ktorý je dôvodom na zrušenie správneho rozhodnutia súdom. V tejto súvislosti poukázali na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky R 55/1995.

Záverom odvolania poznamenali, že Krajský súd v Bratislave, napriek tomu, že nijako nemal za preukázané, že otec navrhovateľov obdržal a prevzal čiastku 4.502,--Sk za odpredávané nehnuteľnosti, bez ďalšieho určil, že navrhovatelia sú povinní túto čiastku vrátiť na účet Ministerstva financií Slovenskej republiky.

Okrem zrušenia napadnutého rozsudku sa navrhovatelia domáhali, aby odvolací súd vyslovil právny názor, že správne orgány Okresný úrad Bratislava IV., odbor pozemkový, poľnohospodárstva i lesného hospodárstva a Obvodný pozemkový úrad v Bratislave porušili zákon tým, že v rozpore s § 6 zák. č. 229/1991 Zb. (vzhľadom na bezpredmetnosť použitia § 11 ods. 1 zák. č. 229/1991 Zb.) predmetné nehnuteľnosti nevydali, napriek tomu, že ich vydať mali; že povinná osoba a účastník konania B., a. s., v konkurze porušil zákon tým, že v rozpore s ustanoveniami § 5 ods. 3 zák. č. 229/1991 Zb. pred právoplatným ukončením reštitučného konania a vydania predmetných pozemkov oprávnenej osobe tieto scudzila spoločnosti V., a. s.; že účastník konania V., a. s. porušil zákon tým, že napriek vedomosti o tom, že predmetné pozemky, ktoré sú objektom právoplatne neukončeného reštitučného konania, tieto na základe bližšie neurčeného právneho úkonu získal do svojho vlastníctva a vykonával na ňom stavebnú činnosť; že právne úkony, ktorých právnym následkom bol vznik vlastníckeho práva spoločnosti V., a. s. k predmetným nehnuteľnostiam, sú v zmysle § 5 ods. 3 zák. č. 229/1991 Zb. a § 39 Občianskeho zákonníka absolútne neplatné a že navrhovatelia nie sú povinní uhradiť čiastku 4.502,--Sk na účet Ministerstva financií Slovenskej republiky, nakoľko nebolo v konaní preukázané, že otec navrhovateľov túto čiastku obdržal a prevzal.

Podaním došlým Najvyššiemu súdu Slovenskej republiky 6.7.2007 navrhovatelia doplnili svoje odvolanie o skutočnosti, že povinná osoba nerešpektovala právnu povinnosť uvedenú a vyplývajúcu z § 5 zákona č. 229/1991 Zb. nedisponovať s vecou v žiadnej právne relevantnej forme (čiže aj napr. predaj, zámena, zaťaženie, darovanie). Skutočnosť, že povinná osoba napriek tomuto zákonnému ustanoveniu previedla predmetné pozemky do vlastníctva V. a. s., zakladá absolútnu neplatnosť takýchto právnych úkonov v zmysle § 39 Občianskeho zákonníka, nakoľko bolo obchádzané ustanovenie § 5 cit. zákona. Ako dôkaz pre nepravdivosť tvrdenia povinnej osoby, že na pozemku sa mali nachádzať inžinierske siete a chemická kanalizácia uviedli skutočnosť, že právnická osoba, ktorá vznikla pred rokom 1989, teda aj B., n.p., musela mať v zmysle § 115 a ďalších zákona č. 109/1964 Zb. (Hospodárskeho zákonníka) na každú investičnú akciu tzv. plánovací akt, v ktorom boli vysporiadané a uvedené všetky právne rozhodné skutočnosti. Na ich základe sa odvíjalo vydanie stavebného povolenia, no v čase reštitúcie právne relevantné stavebné rozhodnutie nebolo vydané v takej podobe, ako to uvádza povinná osoba; ergo, stavby, ktoré by v zmysle

zákona bránili vo vydaní predmetných nehnuteľností, neexistovali. Podčiarkli, že z predložených dôkazov jasne vyplýva, že povinná osoba sa jednoznačne prihlásila k povinnosti riadne a bez zbytočných odkladov riešiť reštitučnú vec, a to najmä tým, že uznala okruh reštituentov. Následne však sama uskutočňovala obštrukcie, čoho dôsledkom sú prietahy ako v správnom konaní, tak aj v konaní súdnom. Vo vzťahu k odporcom používanom termínu „podnikový pozemok“ uviedli, že povinná osoba nemala vzhľadom na pôvodný status socialistickej právnickej osoby nič v tzv. podnikovom pozemku. Po roku 1989 transformácia socialistických organizácií právnických osôb neuskutočnila žiadnu zmenu právnej kvalifikácie nehnuteľností. Vlastníctvo reštituentov nie je spochybnené. Právny poriadok Slovenskej republiky, ako ani bývalej ČSSR nepoznajú právny inštitút tzv. podnikového pozemku. Tiež uviedli, že z citovaného zákona vyplýva zákaz meniť charakter nehnuteľnosti z hľadiska účelového využitia. Počas trvania právneho režimu zákona č. 229/1991 Zb. povinná osoba vykonala zmenu užívania nehnuteľnosti tým, že dobudovala areál povinnej osoby zrejme s úmyslom a vedomím dosiahnuť stav, ktorý by bránil vec reštitučne vydať. V tejto súvislosti poukázali na to, že miestne príslušný stavebný úrad mal mať vedomosť o tom, že uvedené nehnuteľnosti sú predmetom právoplatne neukončeného reštitučného konania a teda nemal vydať stavebné povolenie na stavby, ktorými bol dobudovaný areál povinnej osoby, resp. že tieto stavebné povolenia sú absolútne neplatné.

Na odvolacom pojednávaní navrhovateľ v prvom rade uviedol, že bol prítomný pri ohliadke nehnuteľnosti dňa 11.3.2005 a že na pozemku sa nachádzajú nejaké stavby a pokiaľ ide o testovaciu dráhu, ide o zvlnený terén, plochy nie sú vybetónované. Tiež uviedol, že ponúkané náhradné pozemky na smetisku v Stupave za pozemky, ktoré patrili jeho rodine, považuje za výsmech.

K odvolaniu navrhovateľov sa vyjadril iba účastník v 3. rade, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie krajského súdu podľa § 219 OSP potvrdiť, prípadne podľa § 220 OSP v bode 4 zmeniť tak, že oprávneným osobám sa nepriznáva vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Z.:

PKV č.	PK parc. č.	druh pozemku	nepriznaná výmera v m ²	vlastnícky podiel
X.	X.	roľa	5642	1/1
X.	X.	roľa	1009	1/1
X.	X.	roľa	1362	1/1
X.	X.	roľa	1360	1/1
X.	X.	roľa	1550	1/1,

nakoľko nehnuteľnosti nie je možné vydať oprávneným osobám pre prekážku, uvedenú v § 11 ods. 1 písm. d/ a g/ zákona 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov.

Uviedol, že krajský súd napadnutým rozsudkom potvrdil v bode 4. napadnuté rozhodnutie Obvodného pozemkového úradu v Bratislave č.j. 183/92/2004/Hr zo dňa 19.09.2005, ktorým oprávneným nepriznal vlastnícke právo k nehnuteľnostiam v katastrálnom území Z. s odkazom na ustanovenie § 11 ods. 1 písm. g/ zákona č. 229/1991 Zb. v znení neskorších predpisov. Pozemkový úrad mal z vykonaného dokazovania jednoznačne preukázané, že pozemky, ktoré prešli do vlastníctva štátu na základe kúpnych zmlúv uzavretých medzi Š.M. ako predávajúcim a B., n.p. ako kupujúcim sú zastavané stavbami, ktoré bránia ich poľnohospodárskemu využitiu. Jedná sa o stavby nachádzajúce sa

z častí v areáli našej spoločnosti a jednak stavby nachádzajúcej sa na podnikovom pozemku, ktoré sú podľa zákona č. 175/1999 Z. z. významnou investíciou a pre uskutočnenie ktorých je možné podľa § 108 ods. 2 písm. o/ zákona č. 50/1976 Zb. v znení neskorších predpisov vo verejnom záujme vyvlastniť. Pozemky uvedené v bode 4 rozhodnutia Pozemkového úradu v Bratislave teda nemožno oprávneným osobám vydať pre prekážku uvedenú v § 11 ods. 1 písm. d/ a g/ zákona č. 229/1990 Zb. v znení neskorších predpisov. Právne významné pre rozhodnutie o návrhu navrhovateľov je znenie zákona, ktoré je účinné v čase jeho vyhlásenia. Preto dôvody uvádzané v odvolaní navrhovateľov účastník v 3. rade považuje za právne irelevantné. Zároveň žiadal, aby mu boli priznané trovy odvolacieho konania.

Odporca ani účastníci v 1. a 2. rade odvolací návrh nepodali, odvolacieho pojednávania sa napriek riadne vykázanému doručeniu predvolanie nezúčastnili.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací (§10 ods. 2 OSP) prejednal vec v rozsahu podaného odvolania (§ 212 ods. 1 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP) na odvolacom pojednávaní podľa § 250ja ods. 2 veta druhá OSP v neprítomnosti navrhovateľov v 2. až 4. rade, odporcu a účastníkov v 1. a 2. rade (§ 250g ods. 2 OSP v spojení s § 211 ods. 2 a § 246c ods. 1 veta prvá OSP), a dospel k záveru, že odvolanie navrhovateľov treba považovať v prevažnej miere za dôvodné.

Účelom zákona č. 229/1991 Zb. v platnom znení je zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd z obdobia rokov 1948 až 1990, obnovenie pôvodných vlastníckych vzťahov k pôde a úprava niektorých vlastníckych vzťahov v uvedených súvislostiach. Pri výklade ustanovenia § 1 citovaného zákona o rozsahu pôsobnosti tohto zákona, je potrebné mať na zreteli záujem oprávnených osôb, pokiaľ uplatnili výzvou nárok na vydanie vecí, pôdy, budov a stavieb patriacich k pôvodnej poľnohospodárskej usadlosti, ak sa obrátili na organizácie, o ktorých podľa objektívnych hľadísk boli presvedčené, že ich majetok držia, a to v lehotách uvedených v zákone č. 229/1991 Zb.

Najvyšší súd Slovenskej republiky k interpretácii zákona č. 229/1991 Zb. uvádza, že v tomto prípade sa jedná o jeden z reštitučných zákonov, ktorými sa demokratická spoločnosť snaží aspoň čiastočne zmierniť následky minulých majetkových a iných krívd, spočívajúcich v porušovaní všeobecne uznávaných ľudských práv a slobôd zo strany štátu. Štát a jeho orgány ako aj obce sú teda povinné postupovať v konaní podľa tohto zákona v súlade so zákonnými záujmami osôb, ktorých ujma na základných ľudských právach a slobodách má byť aspoň čiastočne kompenzovaná. Tento výklad vychádza zo skutočnosti, že zmyslom všetkých reštitučných zákonov bolo zmiernenie následkov niektorých majetkových krívd, ku ktorým došlo v rozhodnom období. Ak teda zákonodarca si bol vedomý, že odstránenie všetkých krívd nie je reálne a že sa musí uspokojiť len s nápravou niektorých, nemožno potom pripustiť, aby výklad týchto právnych predpisov bol natoľko dogmatický a ústavné nekonformný, že by zakladal de facto voči niektorým osobám krivdy nové.

Zmiernenie následkov majetkových krívd podľa tohto zákona spočíva predovšetkým vo vydaní vecí, ktorá bola oprávnenej osobe odňatá (§ 6 zákona č. 229/1991 Zb.). Jednou z podmienok pre uplatnenie práva podľa tohto zákona je jeho uplatnenie oprávnenou osobou do 31. decembra 1992 (§ 13 ods. 1 veta prvá cit. zákona). Nárok uplatní oprávnená osoba na pozemkovom úrade a zároveň vyzve povinnú osobu na vydanie nehnuteľnosti (§ 9 ods. 1 veta prvá cit. zákona).

Z obsahu predložených spisov odvolací súd zistil, že predmetom súdneho preskúmvacieho konania bolo rozhodnutie odporcu z 19. septembra 2005 č. 183/92/2004/Hr - v bode 4, ktorým odporca nepriznal navrhovateľom vlastnícke právo k pozemkom v tomto bode presne označeným z dôvodu, že pozemky nie je možné vydať pre prekážku uvedenú v § 11 ods. 1 písm. g/ zákona č. 229/1991 Zb., t.j. z dôvodu, že pozemok možno vo verejnom záujme vyvlastniť, ktoré ustanovenie bolo do zákona č. 229/1991 Zb. doplnené zákonom č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov s účinnosťou od 1. augusta 1999. Odporca tak rozhodol po zrušení Okresného úradu Bratislava IV odboru pozemkového, poľnohospodárskeho a lesného hospodárstva č.j. 70/97-10/J01/98 (183/92) z 5. júna 1998 rozsudkom Krajského súdu v Bratislave z 11. mája 1999 č. k. 27S 191/98-24. V konaní nebolo sporné, že navrhovatelia sú oprávnenými osobami a že boli splnené podmienky pre vydanie nehnuteľnosti podľa § 6 ods. 1 písm. k/ zákona č. 229/1991 Zb., avšak podľa odôvodnenia preskúmvaného rozhodnutia odporcu vychádzajúceho z doplneného dokazovania pozemok nie je možné vydať z dôvodu podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., nakoľko sú zastavané a stavby bránia ich poľnohospodárskemu využitiu.

Takéto odôvodnenie napadnutej časti rozhodnutia však nie je v súlade s jeho výrokom a robí rozhodnutie nepreskúmvateľným pre nezrozumiteľnosť jeho dôvodov.

Z obsahu spisu je nesporné, že správny orgán sa dôsledne nevysporiadal so všetkými rozhodujúcimi skutočnosťami, nakoľko, ak mienil rozhodnúť o nemožnosti vydať nehnuteľnosti označené v bode 4 preskúmvaného rozhodnutia, na ktoré si navrhovatelia uplatnili reštitučný nárok, podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g/ zákona č. 229/1991 Zb., mal svoje rozhodnutie odôvodniť v zmysle tohto ustanovenia. V prípade, ak mienil rozhodnúť o nemožnosti vydať nehnuteľnosti podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb., treba mu vytknúť, že sa dôslednejšie neriadil právnym názorom Krajského súdu v Bratislave vysloveným v jeho rozsudku z 11. mája 1999 č. k. 27S 191/98-24, pretože ani doplneným dokazovaním nebol skutočný stav veci zistený natoľko, aby bolo možné vydať v nej zákonné rozhodnutie [§ 3 ods. 1 a 4, § 32, § 46 a § 34 ods. 5 zákona č. 71/1967 Zb. o správnom konaní (správny poriadok) v znení neskorších predpisov (ďalej len „správny poriadok“)].

Povinnosťou správneho orgánu je zistiť všetky právne rozhodné skutočnosti bez ohľadu na to, v čí prospech svedčia. Z povinnosti správneho orgánu zistiť úplný stav veci tiež vyplýva, že správny orgán nie je viazaný návrhmi účastníkov konania na vykonanie dôkazov (§ 32 ods. 1 správneho poriadku). Stav veci sa musí zistiť súčasne presne, čo znamená, že musí zodpovedať reálnej skutočnosti. Zistenie úplného a presného stavu vecí je základným predpokladom zákonnosti a správnosti rozhodnutia správneho orgánu.

Podľa § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb. pozemky alebo ich časti nemožno vydať v prípade, že pozemok bol po prechode alebo prevode do vlastníctva štátu alebo inej právnickej osoby zastavaný, pozemok možno vydať, ak stavba nebráni poľnohospodárskemu alebo lesnému využitiu pozemku.

Podľa § 43 zákona č. 50/1976 Zb. v platnom znení (stavebný zákon) stavbou sa rozumie stavebná konštrukcia postavená stavebnými prácami zo stavebných výrobkov, ktorá je pevne spojená so zemou, alebo ktorej osadenie vyžaduje úpravu podkladu. Pevným spojením so zemou sa rozumie umiestnenie pod zemou (písm. e/). Stavby sa podľa § 43a ods. 1 uvedeného zákona členia na pozemné stavby a inžinierske stavby, ktorými sú definované v odseku 3 tohto zákonného ustanovenia.

Podľa § 30 zákona č. 229/1991 Zb. pre postup podľa druhej časti tohto zákona (§ 4 až § 16) sa za majetok uvedený v § 1 ods. 1 považuje aj majetok, ktorý sa v čase odňatia vlastníckeho práva na tieto účely užíval.

Z týchto ustanovení predovšetkým z § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb. vyplýva, že možnosť vydania zastavaného pozemku alebo jeho časti je viazaná na okolnosť, či stavba nebráni uvedenému účelu využitia pozemku a nie je preto podstatné, akého charakteru je stavba, čomu slúži, alebo či stratila nehnuteľnosť pôvodný charakter.

Ak teda na dotknutých pozemkoch ešte v čase uplatnenia nároku nezastavaných, boli neskôr (v priebehu reštitučného konania resp. po 24.6.1991) vybudované parkoviská, testovacia dráha a pod., existencia uvedených stavieb ako takých by nemusela byť prekážkou poľnohospodárskeho využitia pozemku prípadne jeho časti. Takouto prekážkou tiež nie je oplotenie pozemku.

Podľa názoru odvolacieho súdu ani predložené geometrické plány ani ohliadka na mieste samom nedávajú jednoznačnú odpoveď na otázku, že nehnuteľnosti alebo ich časť nie je možné vydať podľa ustanovenia § 11 ods. 1 písm. d/ zákona č. 229/1991 Zb..

V správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy (piata časť, prvá hlava, § 244 ods. 1 OSP).

Predpokladom postupu podľa tretej hlavy piatej časti OSP (*rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam správnych orgánov*) je rozhodovanie o opravných prostriedkoch proti neprávoplatným rozhodnutiam správnych orgánov (§ 250l ods. 1 OSP).

V nadväznosti na ustanovenie § 9 ods. 7 zákona č. 229/1991 Zb. krajský súd, rozhodujúc ako správny súd o opravnom prostriedku podanom proti rozhodnutiu odporcu bol viazaný ustanoveniami tretej hlavy piatej časti OSP a v spojení s § 250l ods. 2 OSP i jej druhou hlavou.

Podľa § 250q ods. 1 druhá veta OSP súd môže vykonať dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia.

Za dôkazy nevyhnutné na preskúmanie napadnutého rozhodnutia možno považovať také dôkazy, ktoré vedú k zisteniu, či skutkový stav, ktorý tu bol v čase rozhodnutia správneho orgánu, bol pre rozhodnutie postačujúci.

Ak správny orgán podľa osobitného zákona rozhodol o spore alebo o inej právnej veci vyplývajúcej z občianskoprávných, pracovných, rodinných a obchodných vzťahov (§ 7 ods. 1) alebo rozhodol o uložení sankcie, súd pri preskúmaní tohto rozhodnutia nie je viazaný skutkovým stavom zisteným správnym orgánom. Súd môže vychádzať zo skutkových zistení správneho orgánu, opätovne vykonať dôkazy už vykonané správnym orgánom alebo vykonať dokazovanie podľa tretej časti druhej hlavy (§ 250i ods. 2 OSP).

Ak teda prvostupňový súd nevykonal vo veci chýbajúce dokazovanie a ani sa dostatočne a vyčerpávajúcim spôsobom nevysporiadal s námietkami navrhovateľov, ktoré uplatnili v podanom opravnom prostriedku najmä s ohľadom na právny názor vyslovený v predchádzajúcom zrušujúcom uznesení krajského súdu, nebol daný zákonný dôvod

na potvrdenie rozhodnutia odporcu. Aj rozsudok krajského súdu odvolací súd považuje za nepreskúmateľný pre nedostatok dôvodov, avšak podľa zásad súdneho prieskumu správnych rozhodnutí nie je úlohou súdu nedostatočné rozhodnutia správnych orgánov dopĺňať a zdôvodňovať.

Z uvedených dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací dospel k záveru, že rozhodnutie odporcu v rozsahu napadnutom opravným prostriedkom (t.j. v bode 4) nie je v súlade so zákonom, a preto podľa § 250ja ods. 3 prvá veta v spojení s § 250l ods. 2 OSP rozsudok súdu prvého stupňa, ktorým bolo potvrdené rozhodnutie odporcu, zmenil tak, že napadnuté rozhodnutie odporcu zrušil a vec mu v tomto rozsahu vrátil na ďalšie konanie.

V ďalšom konaní odporca doplní dokazovanie v zhora naznačenom smere na okolnosti, či stavby na majúcich sa vydať pozemkoch bránia účelu využitia pozemku uvedenému v zákone a vykoná i doplnenie dokazovania na prípadnú možnosť vydania aspoň časti pozemkov, a to či už v zmysle § 11 ods. 1 písm. d/ alebo písm. g/ zákona č. 229/1991 Zb.

Odvolací súd k námietke retroaktivity ustanovenia § 11 ods. 1 písm. g/ zákona č. 229/1991 Zb. poukazuje na uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky sp. zn. PL. ÚS 3/2000 z 24. apríla 2001, podľa ktorého:

1. Z princípu právneho štátu vyplýva aj ochrana oprávnenej dôvery občanov v právny poriadok. Zásadne sa ochraňuje dôvera v to, že zákonné právne následky späté s uzavretými skutkovými stavmi sa uznávajú (zostávajú uznané). Ochrana dôvery neprichádza do úvahy tam, kde by dôvera v určitý právny stav nebola vecne zdôvodnená, t.j. ani princípu právneho štátu nechráni občana pred každou subjektívne chápanou stratou dôvery alebo pred každým sklamaním.

2. Zákonodarca musí aj pri zmene chráneného právneho postavenia - aby zásah bol ústavnoprávne prípustný - vychádzať z princípu proporcionality, ktorý je vlastný právneho štátu. Tento princípu predovšetkým znamená primeraný vzťah medzi cieľom (účelom) sledovaným štátom a použitými prostriedkami. V týchto súvislostiach cieľ (účel) sledovaný štátom smie byť sledovaný; prostriedky, ktoré štát použije, môžu byť použité; použitie prostriedkov na dosiahnutie účelu je vhodné; použitie prostriedkov na dosiahnutie účelu je potrebné a nevyhnutné.

Kritérium alebo princípu vhodnosti znamená, že stav, ktorý štát vytvorí zásahom, a stav, v ktorom treba sledovaný cieľ vidieť ako uskutočnený, sa nachádzajú vo vzájomnej súvislosti; cieľ musí byť v súlade s prostriedkom.

Nevyhnutnosť znamená, že neexistuje iný stav, ktorý štát bez veľkej námahy môže rovnako vytvoriť, ktorý občana zaťažuje menej a ktorý súvisí so stavom, v ktorom treba sledovaný cieľ pokladať za uskutočnený. Inými slovami, cieľ nesmie byť dosiahnuteľný rovnako účinným, ale menej zaťažujúcim prostriedkom.

3. V prípade rozsiahleho a zložitého zákona s osobitným účelom, ktorý jednotlivcovi zaručuje určité právne možnosti (napr. v tomto prípade oprávneným osobám po splnení zákonom ustanovených podmienok vydanie nehnuteľnosti späté s restitutio in integrum), nemožno namietat, ak zákonodarca neskôr zavedie určité obmedzujúce pravidlá, ktoré sú v súlade s pôvodným účelom a s pôvodnou koncepciou zákona, ktoré sa však spočiatku prehliadli alebo nedocenili, t.j. zákonodarca ich zavedie, akonáhle si na základe skúseností z uplatňovania zákona urobil jasný záver o nevyhnutnosti takýchto pravidiel, aj vtedy, keď to bude nevýhodnejšie pre niekoho, kto bol pôvodnou úpravou zvýhodnený.

K námietke termínu „podnikový pozemok“ odvolací súd uvádza, že tento je definovaný v zákone č. 175/1999 Z. z. o niektorých opatreniach týkajúcich sa prípravy významných investícií a o doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (§ 2 ods. 1); rovnako ako významné investície včítane stavieb, ktorých potreba uskutočnenia vyplýva zo zmluvy medzi vládou a právnickou osobou so sídlom v zahraničí uzavretej pred dňom účinnosti tohto zákona (§ 6 ods. 1).

Ostatné námietky navrhovateľov vznesené v odvolaní odvolací súd nepovažoval za právne významné, také, ktoré by mohli ovplyvniť rozhodnutie vo veci.

Pokiaľ navrhovatelia v odvolaní namietali aj bod 6 rozhodnutia odporcu, tento nebol predmetom preskúmania súdom, nakoľko opravným prostriedkom navrhovatelia výslovne napadli iba bod 4 rozhodnutia č.183/92/2004/Hr z 19. septembra 2005.

S porušením povinnosti uvedenej v § 5 ods. 3 zákona č. 229/1999 Zb. povinnou osobou, ktorá vyplýva priamo zo zákona, sa musí tiež vysporiadať správny orgán pri svojom novom rozhodovaní.

Právnym názorom odvolacieho súdu je správny orgán viazaný (§ 250ja ods. 4 OSP).

O náhrade trov konania rozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 224 ods. 1, 2 v spojení s § 250k ods. 1, § 250l ods. 2 a § 151 ods. 1, 2 OSP v spojení s § 246c ods. 1 veta prvá OSP. V súdnom preskúmvacom konaní boli trovy uplatnené, avšak neboli uplatnené v lehote troch pracovných dní odo dňa vyhlásenia rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 1 OSP o povinnosti nahradiť trovy konania rozhoduje súd na návrh spravidla v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí. Účastník, ktorému sa prisudzuje náhrada trov konania, je povinný trovy konania vyčísliť najneskôr do troch pracovných dní od vyhlásenia tohto rozhodnutia.

Podľa § 151 ods. 2 OSP ak účastník v lehote podľa odseku 1 trovy nevyčísli, súd mu prizná náhradu trov konania vyplývajúcich zo spisu ku dňu vyhlásenia rozhodnutia s výnimkou trov právneho zastúpenia; ak takému účastníkovi okrem trov právneho zastúpenia iné trovy zo spisu nevyplývajú, súd mu náhradu trov konania neprizná a v takom prípade súd nie je viazaný rozhodnutím o prisúdení náhrady trov konania tomuto účastníkovi v rozhodnutí, ktorým sa konanie končí.

V danej veci odvolací súd vyhlásil rozsudok dňa 3. júna 2009 (streda), čím trojdňová lehota na podanie vyčíslenia trov uplynula dňom 8. júna 2009 (pondelok). Preto, ak vyčíslenie trov konania bolo podané na pošte až dňa 10. júna 2009 (streda), stalo sa tak po uplynutí zákonnej lehoty. Navyše náhradu trov konania neuplatnil ani právny zástupca navrhovateľov JUDr. R.B., ale substituent Mgr. M.F.

Z týchto dôvodov Najvyšší súd Slovenskej republiky úspešným navrhovateľom náhradu trov súdneho konania nemohol priznať.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave dňa 3. júna 2009

JUDr. Jana Baricová, v. r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia:
Peter Szimeth